

MILUJEŠ

Kázání ze soboty 11.6.2016 - br. Josef Dvořák

Píše se rok 2000 a ocitáme se v nám velmi vzdálené zemi i kultuře, v japonském Tokiu. Paní Fumiko Išioka, vedoucí centra holocaustu v Japonsku, chtěla děti poučit o tragédii masového a průmyslového vyvražďování židů/Židů. Oslovila proto několik zemí s žádostí o nějaké předměty, jimiž by názorně přiblížila bolestnost těch neblahých událostí. Reakce se dočkala jen z Polska, poslali jí (mimo jiné) kuffík, a to s bílým nápisem na přední straně: **Hana Brady 16. května 1931 „Waisenkind“**. Kuffr vyvolal dětské otázky po původu či identitě dívky: „Proč byla sirotek?“ „Jaká vlastně byla a co se jí stalo?“ A tak dětské otázky „vzkřísily“ z anonymity i ze zapomnění skutečný příběh Československých sourozenců...

Píše se rok 2000 a ocitáme se v nám velmi vzdálené zemi i kultuře, v kanadském Torontu. Dvaasedmdesátí letý úspěšný instalatér, otec tří synů a dcery (Lara Hana), otvírá balíček s poštovními známkami prozrazující místo odeslání: Japonsko. Jakási ředitelka centra holocaustu se velmi pokorně i citlivě ptá na jeho příběh a příběh jeho sestry. Jiří, tak se Hanin bratr jmenoval, se střetl se svou nehlubší bolestí života v nové perspektivě, více než půlstoletí se vyrovnával s pocitem selhání – že se nedokázal o svou malou sestru postarat a ochránit ji –, když tu jej zaskočilo zjištění, že se naplnilo jedno z Haniných přání, totiž stát se učitelkou. A tou se stala díky svému kuffíku a následně i svému příběhu, **stala se** těm dětem **blízkou**. Tisíce japonských dětí se dozvěděly mnohé nejen o holocaustu, též o důležitých hodnotách: soucitu a obětavé sourozenecké lásce. Již tři roky poté mohly příběhy čist dětí v sedmnácti jazycích. Dalo by se říct, že pedagogická láska k dětem nalezla prostředek, jenž dokázal k dětem promlouvat a vytvářet vazbu napříč třem kontinentům.

Byla to dětská otázka, nakonec však dětská empatie, která vytvořila blízkost navzdory desítkám let i jinakosti kultur. Moudří říkají, že empatie je tmel společnosti, je zásadním prostředkem umění milovat. Jedno ze dvoj-příkázání lásky vlastně nepřikazuje, leč konstatuje:

הוּאֵ יְבִיאֵךְ אֶת־רֵעִי־לְךָ־כְּאִם־אָתָּךְ׃

„Miluješ k bližnímu (druha, blízkého, přítele) svému jako sebe, Já Hospodin.“

(3 Moj 19,18)

Sourozenci Hana a Jiří pocházeli z Nového Města na Moravě. Byly úplně normálními dětmi. Hana ráda lyžovala, bruslila, závodili spolu na koloběžkách... Jejich dětství však začal zatemňovat hrozivý stín blížící se války. Když nacisté obsadili Československo, prohlásili Židy za nežádoucí, nebezpečné podlídi a donutili je k nedůstojným omezením: Hana ani Jiří nesměli chodit do školy, Hana měla před ukončením třetího ročníku. Své domy mohli opouštět jen v určitých hodinách, nesměli cestovat, tak skončili návštěvy u milovaných strejdů, tet, babiček a dědečků. Hůře nesli to, že se jim začali vyhýbat i přátelé, rodiče ze strachu z přísných postihů zakazovali s židovskými dětmi kamarádit. Jediný věrný přítel Hany byl strýcův pes Sylva, byl však chabou útěchou. My si smutek ani zlobu sourozenců neumíme představit a už vůbec ne večer, kdy se Hana s Jiřím loučili s maminkou, protože si pro ni přijela tajná policie gestapo – na uspořádání všech záležitostí a na rozloučení s rodinou měla jediný den –, ten večer Hana usnula v mamčině náruči. Maminka je nikdy před tím neopustila, ale ráno byla pryč. O něco později jim gestapo vyrvalo tatínka, s ním se ani rozloučit nemohli, protože ho před jejich vyděšenýma očima na příkaz úředníka gestapa

pohltilo auto. „Jiří objal svou desetiletou sestřičku a slíbil, že se o ni bude starat.“ Následně se ocitli u milovaného strýce, který byl křesťan a statečně nedbal vyhrůžek za pomáhání Židům.

Nakonec byli oba sourozenci internováni v Terezíně. Vyprávění o útrapách již není třeba kopit. Dle našeho je pozoruhodnější nezdolnost dobra v lidech. Bylo by možno vyprávět o tajném vyučování dětí, jehož cílem bylo to, aby děti na chvíli zapomněli na teror a násilí kolem sebe. Lze vyprávět o solidaritě starších dívek, starajících se o malou Hanu. Jedna z nich ji umyla posledním kouskem svého mýdla obličej a vlasy, aby byla krásnou pro bratra Jiřího, až za ním dorazí do Osvětimi. Ovšem nejvýmluvnější je, že Hana, ač trpěla soustavně hladu, malou buchtu, kterou dostávali jednou týdně, vždy darovala svému bráškově. S touto dětskou obětavostí i sebezapřením jsem se setkal i v jiných knihách na dané téma. Jaká nezdolná síla způsobuje, že svět vytvořený dospělými z násilí a teroru nepřiměje některé děti žít pudově a instinktivně na úkor druhých?? Nacházím jedinou odpověď, miluji:

„Miluješ k outsiderovi (nechtěného, podřadného) svému jako sebe, Já Hospodin.“

(3 Moj 19,18)

Příběh dívenky, která se nevrátila, naprosto shrnují její následující otázky:

„To se tady nemůže stát, že ne?“

„Co se to děje? Proč nemohu jít do kina? Proč prostě nemohu ten nápis ignorovat?“

„Co můžeme dělat? Kam je nám dovoleno jít?“

„Co si smíme vzít sebou?“

„Kdy se maminka vrátí?“

„Kde jsou naši rodiče? Kdy je zase uvidíme? Kde skončíme?“

„Neslyšelasi něco o tatínkovi a mamince?“

„Kde je můj bratr? Neviděli jste mého bratra?“

„Kam myslíš, že jdeme?“

Ve všech velkých náboženstvích světa najdeme např. zlaté pravidlo: „Co nechceš, aby jiní činili tobě, nečiň druhým.“ (Konfucius, rabbi Hilel, Ježíš, Islám, Džinismus, Buddhismus, Hinduismus) Ale prolistujme všechny náboženské knihy světa, v žádné nenajdeme: „*Bůh je láska.*“ (1J 4,8)

Dovolím si mluvit velmi osobně a velmi prostě: Sotva se Ježíš narodil, chtěli ho zabít. Rodiče před vražděním museli s miminkem utéci, připomínáme si pravidelně kolem Vánoc. Jistě to Ježíš znal z vyprávění svých rodičů, přesto dle evangelií měl rád Boha, lidi, život. O Velikonocích si zase připomínáme, že když ho jako dospělého zabíjeli, modlil se: „odpusť jim, neboť nevědí, co činí“.

A když ho Bůh vzkřísil, jak věříme, vydal nové ustanovení:

„Nové přikázání vám dávám, abyste se navzájem milovali; jako já jsem miloval vás, i vy se milujte navzájem.“

(J 13,34)

Tím naplnil a ozřejmil, co obnáší:

„Miluješ zlého (špatnost, zkaženost) jako sebe samého, Já Hospodin.“

(3 Moj 19,18)

Zatímco my lidé, máme rádi špatnost či zkaženost, ba nemůžeme jinak, jen Jediný miloval nikoli zlo, nýbrž zlé, čímž nás i spasil.

Co z lásky a v lásce vykonáme, s tím se také setkání, jen to má budoucnost, jen to, jak vyznává víra ve zmrtvýchvstalého Ježíše Krista.

Amen